

Slovo k povzbuzení na neděli 28. dubna 2024, na Pátou neděli velikonoční – B
Biblická čtení: Sk 9,26-31; Ž 22; 1Jan 3,18-24; Jan 15,1-8

Milé sestry, milí bratři,

dnes, podobně jako před týdnem na neděli Dobrého pastýře, máme před sebou další biblický obraz, kým a čím pro nás Kristus má být: **Pravým vinným kmenem**.

Obraz je opět uvozen Ježíšovými slovy «já jsem (egó eimi)». Ta evokují Hospodinovo «jsem, který jsem (egó eimi ho ón)», slova, kterými se Bůh představil Mojžíšovi v hořícím keři na hoře Choreb. Z jejich hebrejského znění «jsem, který jsem (ejé ašer ejé)» je odvozeno Boží vlastní a nevyslovitelné jméno **Jahve**. Proto jsou **obrazy z Kristových úst** uvozené slovy «já jsem», jak nám je předkládá evangelista Jan, tak **důležité**. Jejich důležitost navíc ještě umocňuje skutečnost, že novozákonní obrazy jsou zároveň již i **odrazy Boha** v lidské **zkušenosti**, jak Krista zakoušelo nejranější biblické křesťanství.

Dovolte proto **několik nesourodých střípků** k tomu dnešnímu...

Kristus je vinným kmenem a **my** máme být jeho **ratolestmi**. Ratolestmi majícími žít z jeho životodárné mízy a také přinášet plody. **Bůh Otec** je **vinařem**, kterému kmen patří a který jako dobrý hospodář uschlé a neplodné ratolesti **odřezává**, aby nepřekážely a nebránily růstu živých, a živé a plodné **čistí**, aby přinášely plodů ještě více.

Vinným kmenem je Pán Ježíš **ve všech** svých přítomnostech a podobách. Jak **v nebi**, tak i na **zemi** a v lidském **srdci**. Zvláště **v křesťanství**. Vinným kmenem je tak i **církev**, Kristovo tělo. Pravým vinným kmenem je jedinečně **eucharistie**, sladký vinný kmen, «svatá réva» tisíce každou lidskou žízeň, jak o ní čteme ve starokřesťanském spisu *Didaché*. Vinným kmenem je i Kristovo **slovo**, slovo života, evangelium. A mnoho dalšího, z čeho bychom měli čerpat jeho **Boží mízu**. Vždy s vědomím, že **míza** je sice silná, Boží, ale její pozemský **kmen** je často – podobně jako kmen vinné révy – dost **křehký**. O to spíše **my**, jeho **ratolesti**.

Skrze naše **zůstávání na kmeni** a života z něj – skrze vztah s Kristem, jeho následování, naroubování na něj, požívání jeho Boží síly – je **naděje**, že ponese kýžené ovoce; **sladké plody** chutné celému světu, ovoce **lásky**. K němu, ovoci by nás naše **křesťanství** mělo vést. Ne nutně ve smyslu kvantity, není-li dosažitelná, ale ve smyslu **kvality, sladkosti a chuti** vždy.

Proto **nestačí**, že jsme se jednou **stali** ratolestmi, jednou již byli (křtem) naroubováni na pravý vinný kmen, Slovem skrze vodu očištění a posvěcení; takto s poukazem na křest vykládá Kristova slova «vy už jste čistí tím slovem, které jsem k vám mluvil» svatý Augustin. **Je třeba** také přinášet plody, snažit se o ně, tedy **jednat**, nežít jen pro sebe, ale především pro **ovoce**, aspoň nějak **užitečně**.

Přinášení kýženého **ovoce** slouží **očišťování**. Bůh Otec se k ratolestem chová podobně jako vinař, který na jaře ratolesti čistí od všech nánosů, plísni a cizopasníků a v zimě je zase prořezává, odřezává neplodné a odumřelé: «Každou ratolest na mně, která nenese ovoce, (Otec) odřezává, a každou, která nese ovoce, čistí, aby nesla ovoce ještě více». Aby napříště nesla **více** ovoce lásky.

Co toto odřezávání a čištění ze strany Boží konkrétně **představuje**, zajímalo už od křesťanského starověku snad všechny vykladače dnešního Ježíšova obrazu. Staří otcové podali **celou řadu interpretací**. **Odřezávání** vykládali třeba jako církevní **exkomunikaci** či vyloučení z eucharistického společenství. Anebo jako **ztrátu** něčeho nepotřebného či škodlivého. Pokud šlo o ztrátu něčeho milého, tak jako trest za hřích. Anebo jako konečné **zavržení**, odříznutí od Krista. **Spálení** pak může představovat oheň pekelný. **Čištění** zas jakoukoli zkoušku, zvláště **mučednickou**, anebo třeba **očistec**. Takové a mnohé další interpretace můžeme najít.

Necháme-li **stranou** první, téměř doslovný výklad odřezávání a čištění ratolestí v eklesiálním smyslu pozdějších církevních trestů **exkomunikace či interdiktu**, jež mají sloužit k obrácení a návratu hříšníka, **stejně** tak necháme-li **stranou** výklady **eschatologické** ve smyslu ohně očistného či pekelného, pak obraz **čištění** ale i **odřezávání** ratolestí může opravdu představovat různé **zkoušky**, jež na člověka doléhají. Neboť právě zkoušky, ať jsou jakékoli, mohou pomoci postupnému **pročišťování a oživování všeho dobrého**, co k našemu životu patří, mohou se stát bolestným **odřezáváním nepodstatného a neplodného** či něčeho **škodlivého**. Což vše může a má ve výsledku **pomoci** k přinášení **ovoce**, k síle přinášet ovoce skutečné **lásky**, k upevnění bytí na kmeni a v něm, v posledku **k životu**, k jeho rozvoji, růstu a plodnosti.

Za všemi zkouškami i za vším bolestným je totiž **nějak přítomen Bůh**, dobrý Bůh, který nás jako vinař **musí** asi také **tříbit**. Postupně nás **očišťovat** od všeho cizopasného, škodlivého, nemocného a hříšného a **odebírat** nám nepodstatné, nepotřebné či odumřelé. Někdy Bůh nepochopitelně dopustí i **ztrátu** něčeho **krásného**, což není samo o sobě dobře, může to být pro nás i pro ztracené i velmi zlé, ale může nás nakonec **k dobru**, k dobrotě srdce **dovést**. Paradoxně, ale přece.

Zkoušky se dějí, často bez vysvětlení, nepochopitelně, těžce a zle. My je však **všechny**, aniž by jejich bolest a tíže byly bagatelizovány, můžeme uchopit jako **výzvu**, abychom **i skrze ně**, navzdory svým slabostem a všemu bolestnému, stále více a s Boží pomocí aspoň nějak **dozrávali** ke Kristově **obrazu a podobě**. Stávali se **stromy** přinášejícími **sladké ovoce** lidem a světu a kolem sebe. Což není jen antické «skrze překážky či těžkosti ke hvězdám (*per aspera* či *ardua ad astra*)», ale **křesťanské**, neboť sladkým vinným kmenem je prostě také **kmen kříže**.

Samozřejmě, růst je **proces**, který má své **fáze**, svá **období** pučení i odumírání, svá jara i své zimy. Ale **jak** náš život jde **dál a dál** a i různých pádů přibývá a s nimi i Božího očišťování a **ořezávání** a **jak** zároveň **stárneme** a i tím v mnoha ohledech **odumíráme**, máme postupem času větší naději **zrát k podobě Kristově**. Stále více **přinášet jeho plody**, ovoce lásky. Kéž by tomu tak i bylo.

Jinak řečeno, čištění a odřezávání by nám měly pomoci ke **skutečné moudrosti**, jak někteří otcové samotný vinný kmen, Krista jako Moudrost vykládali. Může se jednat i o onu moudrost **stáří**, jež právě spočívá – slovy Chardinovými – v postupné **divinizaci** (zbožštění) aktivit i pasivit našeho života.

Celý **proces** Božího čištění i prořezávání, ať jsme na jeho začátku či konci, má však vždy jednu podmínku splnitelnou jen z naší strany: Abychom se **nikdy neodloučili** od vinného kmene, nikdy **nepřetrhali** svůj vztah s Kristem, nikdy se mu docela **nevzdálili**, abychom **nenechali** uschnout Krista v sobě samých. A tím se **neodloučili** ani od lidí, ostatních ratolestí, a dokonce ani od světa, taktéž kmene Kristova.

Milé sestry, milí bratři, a tak možná výzva – **nevyrvat se** Pánu Ježíšovi, **neztratit** živý vztah s ním, nepřerušit s ním komunikaci, **zůstat** na něm, vinném kmeni, aby on mohl zůstat v nás – k nám z dnešního obrazu může promluvit především. **Aby** naše životní pasivity i aktivity byly více **prostupovány** vztahem s Kristem, jeho mízou. Abychom i my svým **ovocem, činy** lásky, i třeba sebenepatrnějšími, **přispívali** k postupné **divinizaci** našeho porušeného světa. S tím, že různá bolestná **očišťování a odřezávání**, jež musíme snášet, k naplnění tohoto poslání mohou pomoci.